

Osmo Niemelä: Maasto ja kartta – kartanvalmistajan ja kartankäyttäjän käsikirja

Maanmittausneuvos **Osmo Niemelä** on juuri saanut pitkän työrupeaman jälkeen valmiiksi otsikon mukaisen mielenkiintoisen teoksen. Vaikka kyseessä on ennen kaikkea kartografian oppi- ja käsikirja, siitä löytyy paljon muutakin karttatekniikkaa koskevaa tietoa.

Kirjoittaja toteaa, että teoksella on kaksi erilaista perustehtävää:

- tarjota kartanvalmistajille sellaisia tietoja ja taitoja, että julkaistavat kartat täyttäsivät yhteiskunnan kohtuulliset tarpeet
- tarjota kartankäyttäjille sellaisia valmiuksia, että he hyötyisivät mahdollisimman paljon karttojen graafisesta ja nykyään myös numeerisesta tiedonvälityksestä.

Kirja koostuu seuraavista luvuista:

1. Kartografian historiasta
2. Karttatieteistä
3. Kartografian osa-alueet
4. Suomen maastoa koskevat perustiedot
5. Maaston kuvaaminen
6. Maastoa koskevien karttojen valmistus
7. Kartografinen tuotantotekniikka
8. Yleinen kartastotilanne 1.1.2004
9. Maastoa kuvaavien karttojen hankinta ja käyttö
10. Kartastoalan tulevaisuudesta
11. Kartografian tietorasti.

Lopussa ovat lisäksi kirjallisuus-, hakemisto- ja sanastoluettelot.

Teos on hyvin taitettu ja runsaasti kuvitettu ja näin ollen miellyttävä lukea. Kirjan sisältämä tietomäärä on huima. Syventävää tietoa löytyy varmasti vaativallekin lukijalle. Koska kyseessä on oppi- ja käsikirja, esitystapa on kuivan asiallista. Teoksen suurimmat ansiot ovat karttatekniikan ja kartografian alueille, joista suomenkielistä kirjallisuutta ilmestyy harmittavan vähän.

Ehkä sen vuoksi, että kirjaa on tehty pitkän ajan kuluessa, lähihistoriaa on käsitelty perusteellisemmin kuin nykyisyyttä. Asiaa tarkemmin tuntemattoman saattaa olla vaikea päätellä, mikä teknologia on käytössä nykyisin ja mikä osa on jo vanhahtavaa. Uutta käytäntöä on esitetty mm. luvussa 10 ja muutama lisäviittaus sinne olisi saattanut olla paikallaan. Lukijan kannattaa noteerata erityisesti,

Kartan viestintätehtävä on edelleen sama vaikka teknologia muuttuukin, sanoo Maasto- ja kartta -kirjan tekijä maanmittausneuvos Osmo Niemelä. Kuva: Pirkko Yliselä.

että valtakunnallinen koordinaatisto, karttaprojektio ja lehtijako ovat parhailaan vaihtumassa.

Jäin myös kaipaamaan kirjasta voimakkaammin esitettynä uutta näkökulmaa karttojen yleistyvään numeeriseen käyttöön. Yhä enemmän kartografian keinoin havainnollistetaan tietovarastoissa olevaa paikkatietoa jopa mobiileissa näyttölaitteissa. Kartta onkin usein graafinen käyttöliittymä paikkatietoon tietokoneiden maailmassa.

Lukuista kartta-ammattilaisten joukko on avustanut kirjan eri osien tuottamisessa. Tämä elävöittää teosta ja tuo siihen paljon uusinta tietoa, mutta samalla tyyli hieman sirpaloituu.

Kirja on oiva joululahja ja lukuelämys niin kaikille kartankäyttäjille kuin alan ammattilaisillekin.

Kirjaa markkinoi Genimap Oy (Vuorikatu 14, Helsinki). Sitä tullee saamaan myös Maanmittauslaitoksen 13 eri toimipisteestä ja tietenkin kirjakaupoista noin 49 €:n hintaan.

Reino Ruotsalainen

Pienen Porvoon mittausosasto 1956–1996 piirtää porvoolaista historiaa

Taloa Porvooseen 1970–1990-luvulla rakentaneet saattavat muistaa maanmittausteknikko **Oiva Vuorion** Porvoon mittausosastolta. Vuorio oli mies, jonka luona jokaisen talonrakentamista suunnittelevan tuli käydä pyytämässä rakennuksen maastoon merkitsemistä, jotta rakennustyö saattoi alkaa. Myös monen mittausosaston työntekijän, nykyisen tai entisen, mieleen on varmasti jäänyt Vuorio tai ainakin hänen pikantti huumorintajunsa, jonka parhaita murjaisuja muistellaan vuosia perästäkin päin.

Sama huumorinvire on aistittavissa *Pienen Porvoon mittausosasto 1956–1996* -historiikissa, jossa Vuorio (1937–2003) pienissä tuokiokuvissa muistelee osastolla vaikuttaneita keskeisiä henkilöitä ja tärkeitä virstanpylväitä. Välähdykset 1950-luvulta 1990-luvulle tuovat esiin ruohonjuuritason näkymän Porvoon kehitykseen, siihen, miten pikkukaupunki Porvoosta tuli rakennus rakennukselta se kaupunki, jona me sen nykyisin tunnemme.

Teos on paitsi kaupunki- ja henkilöhistoriaa, myös tekniikan kehityksen kuvausta. Vuorion innostus tekniikkaan näkyy muun muassa tämän muistellessa lämpimästi varhaisia taskulaskimia, jotka olivat silloisessa rahassa parin kuukauden palkan verran rahassa, ja ensimmäistä Xerox-kopiokonetta, jonka tulo toimistolle enteili uutta aikakautta ja suurta helpotusta karttojen jäljentämiseen.

Paitsi porvoolaississa nurkissa, liikutaan kirjassa myös yleismaailmallisella tasolla, muistellen esimerkiksi 1960-luvulla maailmanpolitiikassa keskeistä roolia näytellyttä Washingtonin ja Kremlin välille rakennettua kuumaa linjaa, joka kulki Porvoonkin läpi – ja jonka kaupungin kaivinkone onnistui katkaisemaan ainakin kerran.

Vuorio työskenteli Porvoon kaupungin mittausosastolla 37 vuotta. Hän kirjoitti historiikin pääosin eläkepäivinänsä vuosina 2000–2003 jatkaen sitä aivan viime hetkiin ennen poismenoaan. Teoksen toimitti ja saattoi julkaisukuntoon hänen poikansa **Antti Vuorio**.

Pienen Porvoon mittausosasto 1956–1996.
Kustantantaja: AVO Vuorio, 2004, 142 s.
Tiedustelut: Antti Vuorio puh. 040 716 2920, antti.vuorio@auriamail.net.